



de Rechtspraak

'Betekenisvol
leren kan
alleen in de
rechtspraak'

- ▶ 'Minister
gaat te ver'
- ▶ Tijd meten is
weten
- ▶ Interview:
Joseph Kessels

10e jaargang, nummer 5, augustus 2008
Novum is een maandelijks nieuwsbulletin voor de Rechtspraak

NOVUM

Leercultuur in de sector strafrecht

Veilig leren in de raadkamer



Overzicht van de strafrechtersdag in de Herik Rail Rijnhuizenloods te Amersfoort. (Foto: Marco Hofsté Fotografie)

ma's van het vak met elkaar te verkennen en stappen te zetten die je sterker maken."

Heeft de rechtspraak die cultuur dan niet?

"Ik weet niet of de rechtspraak die heeft. De vraag was: wat is er nodig om competentieprofielen te implementeren, hoe pakken we dat aan? Dan zeg ik: het dagelijkse werk is heel bepalend voor zo'n actie. Een rechter is iemand die hoog op een voetstuk staat. Het beroep leent zich van de buitenkant niet zo voor collegiale toetsing, intervisie, mentoring, coaching en collegiaal overleg. Maar ook in dit vak heb je veel vragen en onzekerheden, vooral als je net begint. Een meer ervaren rechter zou bijvoorbeeld een jonge collega kunnen adopteren, als een soort meester-gezelrelatie. Dat kan voor beiden leerzaam zijn."

Sommigen zullen vreezen dat de onafhankelijkheid in het geding komt.

"Ik begrijp dat, maar de noodzaak van onafhankelijkheid kan ook de druk opwerpen van: je staat er alleen voor. Uit het oogpunt van leren is dat een onaantrekkelijke gedachte. Toen ik pas benoemd was als

hoogleraar die van het verst komt als eerste zijn mening geeft. Ik kwam uit Leiden, dus ik moest beginnen. Ik was nog nerveuzer dan de promovendus zelf! Later hoorde ik dat een vergelijkbare situatie ook bestaat in de raadkamer. Daar mag de jongste als eerste spreken."

Wat kunnen we hieruit leren?

"Er zijn goede redenen voor deze manier van handelen: jij als jongste bent onbetwongen; je kunt vrij van de anderen je mening geven. Maar je wilt in zo'n situatie toch op safe spelen, niet afgaan voor de 'oude rot in het vak'. Als dát kenmerkend is voor het leerklimaat, houdt de collegialiteit op. Toen ik mijn ervaring vertelde, was er een grote mate van herkenning. Ik heb veel reacties gehad op mijn presentatie, vooral van jongere rechters: zij deelden mijn observaties."

Nog een tweede en laatste voorbeeld?

"In het programma van de strafrechtersdag las ik dat de bijeenkomst meetelt bij de jaarlijks verplichte cursussen. Dat geeft ook iets aan over een leercultuur. Een dergelijke administratieve maatregel heeft niets te maken met het bevorderen van de professio-



Leren doe je niet op cursus. Of hooguit een beetje. Het échte leren doe je vooral in je dagelijkse werk: in de rechtspraktijk. En daarvoor is een uitdagend leerklimaat nodig. Zo luidt in een notendop de opvatting die professor Kessels verkondigde tijdens de strafrechtvaardersdag afgelopen 27 mei in Amersfoort.

De sector strafrecht wil met het Programma Strafsector 2010 een grote sprong voorwaarts maken in kwaliteit en professionaliteit. Daar hoort ook deskundigheidsbevordering bij. Tijdens de strafrechtvaardersdag kwam dit thema uitgebreid aan de orde. De projectgroep Deskundigheidsbevordering presenteerde het rapport 'De strafrechter en profiel' en enkele genodigden kregen de gelegenheid om op het boek te reageren. Joseph Kessels, hoogleraar human resource development aan de Universiteit Twente en lid van Kessels & Smit, the Learning Company, was een van hen.

Toewijding

Kessels wees de aanwezige strafrechtvaarders erop dat hun dagelijkse werkomgeving een krachtiger leeromgeving is dan een formele cursus. Persoonlijke eigenschappen zoals belangstelling, toewijding en geloof in je eigen kunnen, zijn volgens hem belangrijke succesfactoren. Je passie bepaalt volgens Kessels of je kunt excelleren in een bepaald vakgebied. Met zijn opvattingen raakte hij bij de toehoorders een gevoelige snaar.

Welke boodschap wilde u aan de sector strafrecht overbrengen?

Kessels: "Aanleiding was het onderzoek naar de competenties van de strafrechter. Hoe kunnen mensen hun competenties versterken? Een standaardaanpak is cursussen organiseren. Als er bijvoorbeeld grote ontwikkelingen zijn in DNA-onderzoek, is het een logische stap om via cursussen biomedische kennis aan te bieden. En als het gaat over getuigendeskundigen die elkaar tegen spreken, dan verpakken we kennis over statistiek in klassieke cursussen. Mijn visie is: betekenisvol leren kan alleen in de rechtspraktijk."

Wat heb je daarvoor nodig?

"Je moet een uitdagend leerklimaat hebben waarin je vrij kunt praten over complexe situaties. Je hebt een leercultuur nodig die gebonden is aan de kwaliteit van persoonlijke relaties, zoals vertrouwen, integriteit, gedeelde opvattingen, transparantie, respect en waardering. Een dergelijk sociaal kapitaal is een belangrijke voorwaarde om de dilemma's

Groningen als opponent mijn eerste promotie mee. Na de verdediging vindt het geheimberaad plaats. De gewoonte is dat de gast-

sic? Passie in je werk maakt je leergierig om jezelf te verbeteren of te verbreden. Je kunt immers niet slim zijn tegen je zin." ■

Griffie Leeuwarden belt verkeerde uitspraak door

Rechtbank Leeuwarden heeft een fout gemaakt: aan alle partijen in een civiele zaak is telefonisch gemeld dat een schorsingsverzoek voor een bouwvergunning was afgewezen, terwijl het in werkelijkheid was toegewezen. De rechtbank zegt de fout te betreuren. Uitspraken doorbellen gebeurt in Leeuwarden voortaan niet meer.

De zaak speelde in mei van dit jaar. Inzet was het verzoek tot schorsing van de bouwvergunning voor twee supermarkten in het dorp Stiens. Ketens Poiesz en Lidl wilden daar elk een nieuwe supermarkt bouwen, maar concurrenten C1000 en Aldi meenden dat de nieuwe supermarkten de markt in het dorp zouden ontwrichten.

Na de behandeling van de zaak kregen alle betrokkenen telefonisch van de griffie te horen dat de bouw van de nieuwe supermarkten kon doorgaan. Een maand later, toen de uitspraak op schrift aan de partijen werd verzonden, bleek het schorsingsverzoek juist te zijn toegevoegd omdat de gemeente Leeuwarderadeel een procedurefout had gemaakt. Inmiddels is een van de supermarkten bijna klaar; de andere moet nog worden gebouwd.

Nadat de schriftelijke uitspraak was toegezonden, hebben Poiesz en Lidl de rechtbank gevraagd de schorsing alsnog op te heffen, maar de rechtbank wees dat verzoek af. De rechtbank in Leeuwarden laat op de eigen website weten dat een dergelijke fout "gelukkig" nog nooit eerder is gemaakt. De rechtbank zag wel aanleiding om een eind te maken aan de bestaande praktijk waarbij partijen de griffie konden bellen om de uitslag van hun procedure alvast te vernemen. De rechtbank beschouwde dat als een vorm van service in spoedeisende gevallen. Voortaan wordt de uitspraak schriftelijk gedaan of doet de rechter mondeling uitspraak ter zitting. ■